

лювальні (6), жовчогінні (6), нормалізуючі мікрофлору кишечника (5), кровоспинні (4), спазмолітичні (3), серцево-судинні (3), підвищуючі апетит (3), знижуючі артеріальний тиск (2), антигельмінтні (1).

Отже, знайдені рослини мають велике значення у лікуванні цілого ряду хвороб. Незважаючи на інтенсивний розвиток хімії, ці рослини й досі є цінними джерелами лікарської сировини[1].

Збільшення природних запасів лікарських рослин повинна стати справою всіх. Для цього необхідно всюди виявляти місця поширення видів лікарських рідкісних рослин, складати їхні списки, визначати площу їх популяцій та проводити постійні моніторингові популяційні дослідження. Важливо знати де вони зростають, особливості росту й розвитку, шляхів розмноження. Збільшити численність лікарських рослин можна підсіванням насіння в природні умови їх зростання, шляхом введення в культуру з подальшою реінтродукцією, використання сучасних біоінженерних методів мікроклонального розмноження рослин тощо [4]. Також потрібно постійно проводити роз'яснювальну роботу серед населення, учнівської молоді тощо.

Література

1. Лікарські рослини і їх застосування / М.С. Харченко, А.М. Карамішев, В.І. Сила, Л.Й. Володарський. — 2-е вид. випр. и доп. — К.: Здоров'я, 1981. — 231 с.
2. Орлова Л.Д. Масова частка пирію повзучого (*Elytrigia repens* (L.) Nevski в травостой лучного фітоценозу околиць с. Попівка Миргородського району Полтавської області / Л.Д. Орлова, Я.В. Бутенко // Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції (присвячена 100-річчю від дня народження Д.С. Івашина, ботаніка, флориста, еколога) / За редакцією М.В. Гриньової. — Полтава: Друкарська майстерня, 2012. — 126 с.
3. Орлова Л.Д. Найбільш поширені бур'яни на луках околиць с.Засулля Лубенського району Полтавської області / Л.Д. Орлова, О.С. Севертока // Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції (присвячена 100-річчю від дня народження Д.С. Івашина, ботаніка, флориста, еколога) / За редакцією М.В. Гриньової. — Полтава: Друкарська майстерня, 2012. — 126 с.
4. Харченко М.С. Лікарські рослини і їх застосування в народній медицині / М.С. Харченко, В.І. Сила, Л.Й. Володарський. — Київ: Здоров'я, 1971. — 333 с.

СТАН ПРООКСИДАНТНО-АНТИОКСИДАНТНОЇ СИСТЕМИ В ПУХЛИНІ ТА НОРМАЛЬНІЙ ТКАНИНІ

Годованчук М.Л.¹, Гордієнко Р.В.¹, Чеботар Л.Д.¹, Цебржинський О.І.²

¹Миколаївський національний університет імені В.О.Сухомлинського

²Полтавський національний педагогічний університет імені В.Г.Короленка

Різноманіття літературних даних стосовно зсувів прооксидантно-антиоксидантного гомеостазу можливо зв'язати з генезом пухлини та стадією її росту. Генез пов'язаний з ініціацією онтогенезу активними формами кисню, радіопроміненням, вірусами, хімічними канцерогенами, перещеплюваними пухлинами, спонтанним утворенням пухлин.

Для уточнення стану вільнорадикального перекисного окиснення та антиоксидантного захисту були використані білі миші лінії Balb/c, у яких рано спонтанно утворюються пухлини. Аналізу підлягали пухлини на сполучно-тканинних утвореннях та сусідніх здорових ділянках на 150 день життя. Визначали концентрацію вторинного продукту пероксидації малонового діальдегіду та активності каталази та супероксиддисмутази. Крім того, частина мишей отримувала мелатонін, друга частина — тріовіт з кверцетином, третя — перок-

сид водню.

Встановлено, що в пухлині збільшувалася концентрація малонового діальдегіду, а також активність супероксиддисмутази та каталази. Додавання мелатоніну або комплексу антиоксидантів знижували рівень малонового діальдегіду, але підвищили активність антиоксидантних ферментів. Додавання до їжі 1 мл 1% розчину пероксиду водню призвело до збільшення пероксидації у пухлині.

Таким чином, для росту пухлини, тобто для проліферації необхідне антиоксидантне забезпечення.

ВПЛИВ МАГНІТНИХ БУР НА ЛІТНІЙ І МОЛОДИЙ ОРГАНІЗМИ

Корчан Н.О., Староверова А.С., Шмойло В.В.

Полтавський національний педагогічний університет імені В.Г.Короленка

Життя, здоров'я і працездатність людей тісно взаємопов'язані навколишнім середовищем, їх проживанням. Багато негативних чинників цього середовища можуть бути легко розпізнані (шум, вібрація, забруднення атмосферного повітря і водойм, несприятливі температурні умови, погана погода та ін.). Але є чимало таких, які не сприймаються органами чуття, але можуть дуже відчутно впливати на здоров'я людини. Серед них — магнітні бурі.

Навколо Землі розташоване магнітне поле, і наша планета — це гігантський магніт, який існує завдяки процесам, що відбуваються в надрах Землі. Магнітне поле захищає життя на нашій планеті від надмірної сонячної радіації. Відхилення поля від звичайних його коливань прийнято називати геомагнітним збудженням, а особливо виразні його прояви — геомагнітними бурями. Вони виникають унаслідок впливу потоків заряджених частинок («сонячний вітер»), які різко посилюються в період підвищення активності Сонця, потужних хромосферних спалахів на його поверхні. Хоча бурі тривають порівняно недовго (від 6-7 годин до кількох діб), вони здатні чинити значний вплив на біосферу Землі та здоров'я людини.

Наукові дослідження, які проводили в багатьох країнах світу, зокрема в Україні, переконливо свідчать про реальність такого впливу. Залежно від реакції на метеорологічні та геліогеофізичні (пов'язані зі змінами на Сонці та Землі) явища, прийнято всіх людей ділити на дві групи — чутливих і суб'єктивно нечутливих до впливу таких явищ. Реакція на магнітну бурю суто індивідуальна [3]. В одних людей вона зовсім не проявляється, в інших проявляється дуже чітко й болісно. Зазвичай така реакція має загальні та специфічні прояви. До загальних належать підвищена втомлюваність, зниження працездатності, головний біль, запаморочення, дратівливість, погіршення настрою, загальна слабкість, сонливість, відчуття тривоги та ін. Однак слід знати, що відсутність суб'єктивних проявів несприятливого впливу магнітної бурі на здоров'я і працездатність людини не є свідченням того, що такий вплив насправді не відбувається. Як виявили спеціальні дослідження, навіть у молодих практично здорових осіб (студентів), які не скаржились на прояви впливу магнітної бурі, було помічено погіршення здатності до навчання. А саме в період бур зростав поріг чутливості на дію звукових та світлових подразників, збільшувався час виконання завдань і знижувалась кількість правильних відповідей на різні тестові питання та інше [2].

Найбільш чутливі до несприятливих погодних впливів (у т.ч. до магнітних бур) особи похилого віку. Передусім загостренням серцево-судинних та інших хронічних захворювань, від яких страждає та чи інша людина. У багатьох таких хворих різко збільшується артеріальний тиск, з'являється більові відчуття в ділянці серця, виникають важкі гіпертонічні кризи, нерідко інсуль-